

digst Angreb paa Hovedstaden, at man ikke længere behøvede at opretholde den, eller fordi man maatte fra et andet Standpunkt betragte det som umuligt, idet man maatte erkjende, at det var forbundet med saa store Offre, og navnlig saa store Pengesummer, at man maatte gjøre en Dyd af Nødvendigheden, og lade denne Fordring ligge uopfyldt, — ligegyldigt om man af den ene eller den anden af disse Grunde, eller maafler af endnu andre Grunde, som jeg ikke her berører, vilde være kommen til det Resultat, at Hovedstadens Forsvar kunde ganske simpelt opgives, saa vilde jo rigtignok igjen Spørgsmaalet ligge heelt for med Hensyn til en saadan Expropriations Gjennemførelse, og hvad der kunde hentes fra de sanitaire Hensyn maatte jo ogsaa da kunne gjøre sig fuldtgjældende, men saa vilde den anden Side af Spørgsmaalet, som en æret tidligere Taler (Simony) ogsaa formeente i Loven var stillet paa en imod Eierne ubillig Grundvold, efter min Formening faae en ganske forskjellig Besvarelse. Thi i det Dieblik Fæstningsvoldene faldt, eller rettere sagt, i det Dieblik, da det var erkjendt, at der ikke længere var nogen fornuftig Grund til at indskrænke Byggefriheden paa det omhandlede Terrain — i det Dieblik det var erkjendt for disse Eiendommers Vedkommende, ligesom det 1852 blev erkjendt for de fjernere Deles Vedkommende, der hørte til det dengang indenfor Demarcationslinien liggende Terrain, at det vilde være ufornuftigt at opretholde den fri Virksomhed for Fæstningens Kanoner over hele den omhandlede Udstrækning — i samme Dieblik var da al Grund til Indskrænkning bortfalden, og der kunde da ikke længere med Retfærdighed fra Statens Side paastaaes, at uagtet der ingen fornuftig Anledning var til at forhindre Eierne i at benytte deres Grunde frit, skulde de alligevel i Henhold til de Vaand, der tidligere havde hvilet paa dem, ikke have denne Ret til fri Benyttelse af deres Eiendom; thi det maa dog stedse være forudsat, at naar de vare under Indskrænkning af et Vaand, der hvilede paa Eiendommene som en Servitut, saa var det fordi der var en fornuftig Grund tilstede til at forhindre Benyttelsen af Eiendommene, da gik det ikke an at statuere, at Expropriationen

skulde finde Sted paa de Betingelser, som Oven bringer i Forslag. Naar derimod Forholdet stiller sig saaledes, at det kun er for at tilvejebringe en Udvidelse af Fæstningen, at Eieren flyttes, saa vilde vedkommende Eiere aldrig komme i Besiddelse af den udvidede Byggefrihed, før denne Expropriation havde fundet Sted; Man vil kunne gjøre sig den væsentlige Forskjel der er imellem disse to forskjellige Forudsætnings Anvendelse fuldkommen klar, hvis man vil anstille et ganske ringe Tankeexperiment. Man tænke sig i det ene Tilfælde, hvor Kjøbenhavn aldeles opgives som Fæstning, at det tilsvarende Forslag til en Expropriationslov forkastes, at det ikke udkommer, hvorledes ere saa de vedkommende Eiere situerede? Saa kunne de jo bygge fuldkommen frit; Fæstningen er nedlagt; Eiendommene have allerede faaet den forøgede Værdi. Hvis man derimod vil tænke sig i det andet Tilfælde, der svarer til det Standpunkt, som Commissionen har indtaget, at Expropriationsloven forkastes, saa bliver Alt ved det Gamle, saa blive Fæstningsvoldene hvor de ere, saa er Planen af 1853 gennemført, og saa leve de vedkommende Eiere endnu bestandig under de gamle Vaand, der opstaaer ingen forøget Værdi af deres Eiendomme, og der kan ikke i Fremtiden fremkomme en saadan. Altsaa denne Forøgelse i Værdien, som man har anseet det for ubilligt at berøve Eierne, kan ikke tilvejebringes for dem, førend man gaar ind paa Loven; den muliggjøres kun ved, at Expropriationen finder Sted, og kan aldrig komme tilstede eller blive mulig uden denne, thi kun igjennem Expropriationen vil overhovedet Terrainet blive unddraget de bebyrde Vaand, der hvile paa det. Jeg troer derfor, at man ved at stille sig ganske skarpt paa det Standpunkt, som er indtaget af Commissionen, vil komme dertil, at man tvinges til den Erkjendelse, at ikke blot Expropriationen i og for sig i det Omfang, som her er Tale om, maa være retfærdig, det vil sige, maa være fordret af Almeenvellet, men at tillige de Betingelser, paa hvilke Expropriationen skal foregaae, hvilken — jeg maa igjen fremdrage det — er den nødvendige Forudsætning for, at overhovedet en Udvidelse af Ho-